

SAMOSTANSKA ZAJEDNICA U TAIZÉU

S Pravilom Zajednice u Taizéu, jedna knjiga iznosi bitnost te Zajednice: Jednodušnost u mnoštvu («unanimité dans le pluralisme»). Evo nekoliko stranica iz te knjige od priora u Taizéu. Tu se iznose duhovnost i poziv njegove Zajednice.

Znak jednodušnosti

Dok nekoliko izoliranih ljudi ne mogu učiniti bogzna što, ti isti ljudi, udruženi u zajedničkom životu jakošću vjere, mogu brda premještati: oni su obogaćeni snagom Crkve, snagom utisnutom u svakoj redovničkoj zajednici koja živi usmjerena prema autentičnosti svoga poziva.

Živeći u Taizéu zajedničkim životom, što drugo hoćemo nego ujediniti ljude koji se obavezaše da slijede Kristove stope pa da tako budu živi znak jedinstva Crkve?

Redovnička zajednica tvori mikrokozam Crkve. Ona sažimlje u sebi svu stvarnost Crkve. Tako skromno obilježje jedne zajednice može li proizvesti takav odjek koji bi daleko prekoračio granice ljudi koji sačinjavaju tu zajednicu? U Taizéu ne želimo stvarati sljedbenike, niti u teologiji ili liturgiji niti u ostalim znanostima. Stvarati sljedbenike danas ne znači ništa.

Više nego ideje suvremeni svijet traži slike i ostvarenja. Nijedna ideja ne može steći povjerenje ako ne dolazi u vidljivom ostvarenju. U protivnom slučaju ona ostaje samo ideologija.

Ma koliko bio neznatan znak jedinstva, on pokazuje svoju vrijednost kad se ostvaruje u životu, kad je duboko, duboko u sebi nositelj jednodušnosti. Tada on zadivljuje. Naime, život toliko više blista i privlači što je više ostvaren u njemu nutarnji sklad.

Sigurno, množe se, u srcu ljudskih masa, znakovi Krista. Ali, opsjednutost želje za brojem i povećanjem primova u zajedničkom životu ili u službi radi protiv kvaliteta tih znakova.

Iako nas ima nešto više od sedamdeset ljudi, raznih protestantskih pripadnosti, među nama nema nikakva odvajanja. Jedinstvo vjere nesmetano se ostvaruje, posebno pak preko molitve Crkve.

Još više, dan nam je jedan plemenit znak koji oživljuje našu nadu u jedinstvo: zajednica života s našom katoličkom i pravoslavnom braćom, redovnicima i kalluderima, koji žive uz nas s odobrenjem Rima i Carigrada.

Očekivanje koje mnogi postavljaju u nas sadrži veliki zahtjev. Što oni žele? Da mi budemo dosljedni ekumenskom pozivu: ljudi koji traže u svemu jedinstvo i ostvarenje iskrenog bratstva u životu, gdje god se nalazili na zemlji.

Da bismo se usudili sve kršćane pozivati na vidljivo jedinstvo, počinjemo od nas samih ostvarujući svakodnevno jedinstvo u sebi i među sobom. Hitjeti izvanuti taj red značilo bi staviti plug ispred volova. Uolikoj mjeri nutarnje jedinstvo uspijeva odstranjivati rascjep koji svaki dan prijeti, uolikoj mjeri postaje moguće raditi na jedinstvu među ljudima te očekivati, sa žarom, vidljivo jedinstvo svih kršćana.

Stalna želja za jedinstvom stvara u čovjeku harmoniju, uskladuje misli i djela, biće i rad. Ta se ravnoteža postizava uolikoj mjeri uolikoj mi težimo neprekidnim radom da budemo dosljedni s najboljim i ujedno najdubljim u nama samima, s Kristom u nama.

Istina, uvijek ostaju prisutne snage razdora. One nas nagone da tumačimo svoja vlastita djela i svoje vlastite nakane na način da bismo ih iznaukazili i, dapače, karikirali u nama, da se tako rascijepa jedinstvo naše osobe i da tako bude u nama odbijen dar Božji.

U srcu čovječjeg života

Ono što gori u našim dubinama to je da Krist živi za svijet. Ono što nas dira u našim dubinama to je čovjek, njegovo zbliženje s Bogom, njegov duhovni i naravni napredak. I, više nego ikad, što nas oduševljava to je prouači vezu s čovjekom današnjice.

Suočeni s najvećim pitanjima ovog našeg vremena, mi se učimo gledati izvan onoga što je obično u nama pa ćemo se jednog dana probuditi šireg srca i duha. Bez našega znanja naš vlastiti pogled bit će izmijenjen, Krist će ga preobraziti.

U velikom vrtlogu suvremene historije postaje potrebnije promatrati naš zajednički život u njegovoj specifičnosti.

Zajednički život sadrži u sebi snagu otvorenosti prema ostalim ljudima. Zatvoriti se u same sebe te se odvratiti od bližnjega to je mogući tok u našem životu, jer nas kontemplativni život upućuje na unutrašnjost. Mi bismo tako mogli doći do toga da tražimo samo svoj spas, a zaboravimo našu braću ljude.

Međutim, pogled u bit zajedničkog života nameće izlazak na ulicu, a jedan od elemenata tog preorijentiranja nalazi se u odgovoru na pitanje: tko je moj bližnji?

Po svojoj naravi sav je život u zajednici upravljen prema Bogu i prema ljudima. Ako on daje prednost samo čistoći života, izlaže se opasnosti da upadne u tiho umiranje. Inače on ima u sebi sposobnost neprestanog obnavljanja.

Biti odviše naprijed pred historijom stvara grozničavost i beskorisne prepirke, ali od zakašnjenja dolazi uništenje elama koji nam je darovan.

Danas kao nikad prije, ako zajednički život stavi sebi u dužnost snagu koja mu je svojstvena, ako se ispuni svježinom bratskog života koja njega obilježuje, tada je zajednički život kvasac u tijestu. On sadrži u izobilju eksplozivnu snagu. On može odstraniti čitava brda indiferentnosti i donijeti ljudima nezamjenljivo svojstvo Kristove prisutnosti.

Izvanredno uvrštenje svakog pojedinog od naše braće u organizme ljudskog napretka našeg područja ne znači drugo nego znak našeg sudjelovanja u onome što je blage uspomene Ivan XXIII okvalificirao kao »podruštvovljenje« današnjeg svijeta, ovog svijeta koji je postao pluralističan i u čijoj sredini kršćani, kao i nekršćani, ne mogu djelovati nego s mnogo drugih, i nikada jedni bez drugih, nikada jedni mimo drugih, nikada tako da jedni gospoduju nad drugima.

Ako nas molitva drži u »sjajnoj izoliranosti«, onda treba da se pitamo: čemu takva molitva? Ali, naša nas je molitva dovela da tražimo ljudski napredak za one koji su najrazbaštineniji, tu kod nas kao i dalje, u Latinskoj Americi.

Sudjelovati u napretku čovječanstva ne olakšava našu zadaću. Bilo bi kud i kamo lakše nastojati samo oko izmirenja među kršćanima i među ljudima. Ali, to bi značilo bijeg i lakši put.

Kršćani današnjice znadu to dobro: oni ne mogu odijeliti duhovni napredak od zemaljskog napretka. Nameće se, dakle, samo jedna stvar: raditi usred mnogih protuslovnih snaga za duhovni i zemaljski razvoj najsiromašnijih i svih ljudi.

Međutim, ako bi se zbog naše plemenite otvorenosti prema čovjeku izgubili iz našeg zajedničkog poziva znakovi neprolaznosti, ostala bi nam tako samo osobna sposobnost sudjelovanja u suvremenom svijetu. Mi bismo se zaustavili na jednoj dimenziji do koje mogu doprijeti također i nevjernici. Nasuprot tome mi bismo bili u nemogućnosti učiniti da ljudi osjete Božju prisutnost i njegovu transcendentnost.

Sve bi bilo izgubljeno ako svojim životom i svojom zajedničkom molitvom mi ne bismo sudjelovali u trajanju Crkve i ako se preko našeg života i naše zajedničke molitve ne bi osjećala neprolaznost, prema kojoj su katkad pažljiviji nevjernici nego toliki kršćani. Zar nas nisu toliki agnostici otkrili i prepoznali preko liturgijske molitve?

U društvu pluralističkom i sekulariziranom nameću se kao nikada mjesta gdje transcendentnost treba da bude vidljivija, mjesta gdje Božji grad susreće grad ljudi. Tačka gdje se Božja vertikala sastaje s ljudskom zajednicom to je mjesto gdje se današnji kršćanin želi smjestiti.

Kontemplativni život koji nije uključen u cjelinu života ne može shvatiti čovjek današnjice. Ali, više se ne može smatrati kršćaninom tko dopusti da ga potpuno apsorbira ljudski milieu.

Svjedočiti besplatno

Malena ognjišta zajedničkog života, braća koja odlaze po nekoliko njih s misijom da žive sakrivenim životom usred masa nosioci su Krista samom svojom prisutnošću. A da mi ne znamo kako, Bog zahvaća i preobražava ovaj svijet spor za vjerovanje jednostavnom prisutnošću kršćana.

U ovom času ljudske povijesti važno je pokazati da se djeluje gratis i nikada ne biti pohlepan u ime Crkve. Biti prisutnost radije nego sredstvo uspješnosti (efficacité). Odatle proistječe čitava jedna misiologija. Ona još nije napisana i u tom pogledu mi smo još u vremenu iščekivanja.

U misiji bitno je proživljavati radost zajedničke molitve i biti bratski otvoren prema onima koji nas okružuju. U tome je naš razlog postojanja i sve ostalo odatle izvire.

Neka braća u vršenju svoje misije uvijek imaju na pameti da njihov siromašni život, lišen potrebnih sredstava, jača Zajednicu. Iznad spoznaja često intelektualnih ta prisutnost siromaštva daje nam moć da naslutimo zajednice koje bi nam, bez toga, ostale nepristupačne.

Bratstva žive u privremenom stanju. Oportunost svakog od njih privremeno se stavlja u pitanje.

Doček, postojanost zajedničke molitve, prednost bratskog života nad službom, duboka uzajamnost među braćom — sve to zajedno pobuđuje ljude da budu braća svima.

Iščekivanje i privremeno stanje

Vlastitost je kršćanina vrijeme iščekivanja, iščekivanja Boga, njegove pravde, zbivanja koja od njega dolaze. Za onoga koji više ne iščekuje, za onoga koji se zatvorio u samoga sebe, u svoje privilegije ili u svoje stečeno pravo, za takvog sve se dimenzije vjere suzuju. Kako tada prijeći iz jedne privremenosti u drugu?

U Taizéu ono što nas izdvaja, čini posebnima možda će jednoga dana morati nestati. Naša liturgija podstiče jednodušnost vjere i podržava čvrstu nadu, daje nam da živimo, kao one večeri u Emausu, u prisutnosti onoga koga naše oči ne znaju vidjeti. Pa ipak nije li to jedan privremeni podatak pozvan da iščezne u dan vidljivog jedinstva?

Tko živi u privremenoj zajednici vidi svoj hod upravljen prema novom pokrenutom jedinstvu. Opasnost, u pravom smislu riječi, bila bi kad bismo mi dostajali sami sebi, kad bismo zatvorili uzicu nad otkrivenim blagom; tada bismo za vjekove stvorili strukture koje je vrijeme pregazilo te bi one postale čimbenik izoliranosti, a ne povezanosti. Da bi se one učinile trajnima, sve su snage upotrijebljene. U povijesti kršćana tolike ustanove samo zato da bi se održale kroz vjekove izgubile su provizorni karakter svoje polazne tačke. One žive samo u zakucima svojih omeđenih granica. Vidokruzi su im suženi na lokalni opseg. Val ekumenizma izgleda im kao prijetnja nesigurnosti.

Može li biti izmirenja bez izmjeničnog odricanja? U dan vidljivog jedinstva trebat će svakako da umre jedan dio nas samih. Ako zno ne umre...

Ono što treba da nestane to su, jasno, partikularizmi pojedinih zajednica, a ne sadržaji svima zajednički. Kao za kršćanske parove tako i za nas postoji vjernost i nepromjenljivost poziva, posebno u obećanjima i obavezama života. Te stvari nisu u pitanju: one ne samo da oduševljavaju našu odluku da slijedimo Krista nego su i neprekidan poziv na zajednički put.

Današnjica Evandjelja

U naše su vrijeme na dnevnom redu nove strukture života. U brizi da one budu uspješne mi ih dotjerujemo, mi ih konstruiramo, ali katkad zaboravljamo da one onda treba da žive. Živjeti može samo ono što je oživljavano iznutra.

Ne bi trebalo biti zagovornik ograničene pozicije, smatrajući da je znak to istinitiji što je manje vidljiv; naime, da će sama mala tijela, male crkvene zajednice, sitne zajednice biti podese da prošire Evandjelje. Gorušično zrno bačeno u zemlju rađa veliko stablo koje se širi širom zemlje i koje dostigne univerzalne dimenzije. To stablo je Crkva.

Kršćani koji su u povijesti mislili da mogu biti bez vidljivih struktura ponovno su ih stvorili i ne znajući kako. Nijedan čovjek ne može biti u svojem životu bez neke ustanove. Ne nosi li naše vlastito tijelo jednu sa sobom? Ono se izražava govorom, ono komunicira s drugima preko dogovorenih znakova, ono se odijeva i odijelo pokazuje pripadnost ustanovi.

U ovo vrijeme kad Bog pohađa svoj narod, koja su suvišna odijela što smo ih naslagali jedno na drugo dotle da smo otežali svoj hod, koja su to odijela koja treba da odbacimo? Ali, koje je to odijelo koje je prokušano kroz vjekove te koje treba da bude sačuvano pod svaku cijenu jer je ono uvijek prenosilo Evandjelje i činilo da možemo shvaćati Kristovo trajanje, vječnost Božju?

Čemu gubiti suviše snage da umnažamo ustanove! Stvarajmo, radije, posvuda gdje se nalazimo, znakove bratske zajednice, znakove mira, radosti, znakove kontemplativnog iščekivanja Boga. Oni će ganuti čovjeka opterećena našim ustanovama kojih ima u izobilju.

Duh siromaštva, osjećaj privremenosti, današnjica Evandjelja prijeko su potrebni ustanovi da nas nitko ne otrgne od svježine Evandjelja.

Osrednjost ili svetost

U ovo doba povijesti čovječanstva, kada nitko nije zaštićen, kada sve prodire u svakoga čovjeka, preko slike, ideja, sredstava audiovizuelnih komunikacija, nameće se precizniji izbor između osrednjosti i svetosti. Mlaki isključuju sami sebe, oni su nesposobni da ljudsku sredinu u kojoj žive drže budnom i da je iznutra oživljavaju.

Iz dubina ljudskih patnja diže se poziv. U svojem svakodnevnom životu i u svojem radu mi smo obična bića. Neobičnost ostaje sakrivena. Svijet treba izvanrednih bića koja se odlikuju više pažljivom ljubavlju nego naravnim odlikama.

Pripadnost Kristu zahtijeva raskid. Bračna vjernost jedan je raskid. Ona određuje izbor. Izvan bračne stanice ona ne dozvoljava drugih intimnosti te vrsti. Još više je naglašen taj raskid po celibatu. Brak i celibat su dakle znakovi. Preko njih trebalo bi shvatiti da su Kristove realnosti jednog drugog reda negoli su konformizmi ljudskih zajednica.

Evandjelje se proživljava i tijelom

Evandeoski poziv na čistoću traži život radikalne čistoće, i to katkada u izloženim životnim prilikama. Tada nije pretjerano govoriti o herojskoj čistoći, u borbi koja nas spaja s Kristom tijelom i dušom.

»Da« izrečen na evandeoski poziv ostvaruje se svakoga dana. U protivnom, čistoća izgleda kao zakon nametnut izvana i postaje nepodnosiv teret.

Čistoća otvara nenaslućenu ekumensku dimenziju: po njoj ljudi su tako okrenuti prema iščekivanju da ne žele ništa zadržati za sebe. Tu ima vježbanja u univerzalnoj otvorenosti koja dopušta spremnim srcem prihvatiti sve što nam dolazi od drugoga.

Evandjelje ne dovodi do pretjerane duhovnosti. Ono silazi u naše tijelo i tako nas poziva na cjelovitost bića. Evandjelje treba proživljavati na globalan način, i tijelom, a ne — kako se to odviše često smatralo — samo moćima duha i inteligencije.

Danas, ima ih koji ne shvaćaju evandeoski poziv da ostave ženu, kuće, djecu. Oni se naime pozivaju na zahtjev integralnog humanizma po kojemu se nikome ništa ne uskraćuje, kao da nije moguće biti potpuni čovjek u čistoći i, što je još više, kao da nije moguće zračenje preobraženog Krista, koji u nama humanizira ono što bi bez njega ostalo tvrdo, zatvoreno, nepristupačno.

Može li se osporavati Kristu da ne može više dati snage da se uvijek nanovo ostvaruje »da« izgovoren na dan preuzete obaveze?

Zar nisu potpuni ljudi, zar su manje ljudi oni koji su pozvani da preko celibata, koji proživljuju za Krista i samo za Krista, shvate koliko ima ljudske stvarnosti u svakoj situaciji, u svakom bližnjemu?

Zašto ta smutnja među kršćanima?

O Crkvo Kristova, hoćeš li ti postati jedno sekularizirano mjesto, tamno mjesto mondenog konformizma lišeno znakova Uskrsnuloga?

Hoćeš li postati jedna stereotipna slika kršćanske zajednice, jedno mjesto gdje čovjek više ne bi bio pozivan na odlučnu i odvažnu stazu da živi za uskrsnulog Krista?

Hoćeš li ti postati mjesto raspadanja na mnoge dijelove, mjesto gdje bi čovjek bio nesposoban prihvatiti i prenositi Krista čovjeku današnjice i proživljavati Evandjelje u njegovoj svježini?

Roger Schutz
prior Taizéa